

DIALOGOS

A woman in a blue vest is filling a bottle at a table. The table is covered with many other bottles, some with red caps. A woman in a green sweater is looking at the bottles. A man in a dark jacket is also looking at the bottles. The background shows a rural setting with a thatched roof and a building.

NYT

19. årgang nr. 1
December 2018

NYT FRA FORMANDEN — INNOVATIV EVALUERING & PROJEKTLÆRING OG UDVIKLING

NYT FRA FORMANDEN

Af Louise Hindenburg, AC-fuldmægtig

Jeg vil starte med at sige, at jeg er super stolt af at være formand for Diálogos. En lille organisation drevet næsten udelukkende af frivillige kræfter, sørger for at vores mange projekter høres. Vores dygtige sekretær Annie siger ofte 'Diálogos er en humlebi, der ikke burde kunne flyve'. Måske har hun nok ret, men trods det, bliver vi ved med at være aktive og starte nye projekter. Diálogos søgte i marts to store projekter hos CISU på i alt 6 millioner kroner. Et projekt med vores mangeårige partner i nord under temaet interkulturel sundhed samt et kviksølv projekt med vores partner i syd NAPE. Læs mere om de to projekter i rejsebrevene her i bladet. Tusind tak til alle jer frivillige for det store arbejde I ligger i Diálogos!

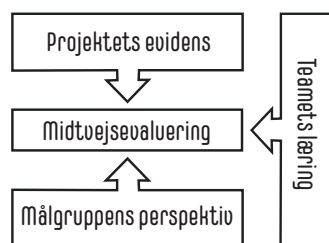
Vi har siden januar haft en ny hjemmeside på www.dialogos.dk Vi håber, at I vil bruge den nye side og læse artiklerne og blade igennem de fine billeder. Hvis du går med en drøm at være mere aktiv kan du læse mere om projekterne. Hvis du har skønne billeder fra projektbesøg, opdateringer eller rettelser er i velkommen.

God læselyst, Louise

INNOVATIV EVALUERING & PROJEKTLÆRING OG UDVIKLING

Af Alain Carretero, Biolog / Antropolog

I 2018 var jeg på monitoreringsbesøg i Bolivia, for at evaluere det store Folkesundhedsprojekt, som Diálogos har kørt sammen med Prodeco, siden 2016. Et af formålene var at sikre vidensdeling og hjælpe både vores partner og projektgruppen, med at identificere læring, forbedringer og relevante ændringer, for at sikre at projektet lykkes. Metoden er inspireret af Dinesen og De Wits Innovativ Evaluering, der giver relevante teori og metoder, for at gennemføre evaluering, når evalueringsformålet knytter sig til læring, forbedring og social udvikling snarere end vurdering af effektivitet og performance. Monitorering af projektet kombineres med evidensbaseret og deltager-baseret tilgang. Der er tre komponenter: projektevindens, målgruppeperspektiv og teams læring (Figur 1). Modellen inkluderer spørgsmål, der er forbundne til OECD's fem evalueringskriterier: relevance, effectiveness, efficiency, impact, sustainability.

Figur 1. Innovativ evalueringmetode. Projekts evidens. Komponenten er evidensbaseret, formålet er at tjekke om aktiviteterne er implementeret og virker som tiltænkt. Her tjekker man grundigt op på projektets præstationsindikatorer.

Projektteamet og jeg havde en 3 dages workshop, hvor vi fokuserede på evidens af projekts udnytningsgrad, effektivitet og performance ved hjælp af de følgende situationsafklarende spørgsmål: Har de forventede resultater af projektet været opnået i forhold til indikatorerne? Har budgetter og etablerede tidsplaner været respekteret? Hvad er projektets succesrate? Hvilke problemer har projektet fundet? Hvilke korrektionsforanstaltninger er blevet udviklet for at overvinde problemerne i projektet?

Målgruppeperspektiv. Deltager-baseret metode, hvor projektets målgrupper får rum for at reflektere over projekts bidrag og bæredygtighed.

I løbet af otte dage besøgte vi ni landsbyer, hvor vi gennemførte en række gruppemøder, med forskellige målgrupper, hvor vi ved hjælp af situationsafklarende, perspektiverende, genererende og initiativafklarende spørgsmål reflekterede over: Hvad er formålet med projektet? I hvor høj grad oplever I, at der er sammenhæng mellem projektets plan og det egentlige forløb? Hvilke væsentlige ændringer har projektet produceret? Hvilke nye initiativer kunne der med fordel tage? Hvordan kan I bidrage til at de resultater, der allerede er skabt, blive fastholdt, også efter at projektet er afsluttet?

Det er vigtigt at gøre klart, at alle modtagernes anbefalinger ikke nødvendigvis bliver omsatte til praksis, men det er en del af en tilbagemelding til den bolivianske projektledelse. Således bidrager målgrupper med deres input.

Teamlæring. Komponenten er baseret på en opfattelsesbaseret evaluering, hvor man giver projektets team rum for at fortælle, om deres ønsker til at udvikle praksis og aktiviteter, inkluderet i projektet. Komponenten er associeret med læring og udvikling, som

er en del af evalueringprocessen. Ledelsen reflekserede over spørgsmål som: Hvad var den vigtigste læring, som I har opnået fra projektet? Hvad kunne have gjort projektet endnu bedre?

Refleksioner om den Innovative Evalueringmetode lagtagelserne bygger på dialog med forskellige medlemmer af PRODECO og DIALOGOS.

Et centralt aspekt i Innovativ Evaluering perspektiv er, at det ikke alene er konsulenten, som har ansvar, men at det er et samarbejde mellem målgruppe, ledelse og konsulent.

Et sådant perspektiv støtter målgruppen - og projektet teamets empowerment. De er ikke længere objekter, men aktive subjekter i monitorering og evaluering, af projektet.

Ved at strukturere modellen i tre forskellige komponenter skaber man en multiperspektiv evaluering, hvor projektet monitoreres, fra forskellige vinkler og af forskellige interessenter.

Med modellen kan man analysere de forskellige OECD's kvalitets evalueringskriterier, men et vigtigt bidrag er at den hjælper med at identificere hvem der bedst kan give os oplysninger for at vurdere projektets udnytningsgrad, effektivitet, bidrag og bæredygtighed.

Hver gang vi som projektgruppe tager ud og monitorerer eller deltager i en evaluering af projektet, kræver det forståelse af den lokale kontekst, derfor gennemfører vi altid projektbesøget sammen med projektets medarbejdere og målgrupper.

Både Prodeco og projektgruppen i Dialogos har vist begejstring for innovativ tænkning, i forhold til monitorering og projektlæring, og vi vil bestemt forsætte med at bruge metoderne, i Diálogos.

I CHE GUEVARAS FODSPOR

I CHE GUEVARAS FODSPOR

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Rejsebrev fra projektbesøg på Plagbol, Bolivia. September 2018. Annie Oehlerich.

Alex er en ung energisk, miljøtekniker, ansat i Pampasgrande kommune, med ansvar for affaldshåndteringen, som ligger den socialistiske borgmester meget på sinde. Gennem en række kursus hos Plagbol, om faren ved sprøjtemidler, har Alex sammen med Omar Huici, Plagbols leder, sat 24 småcentre op til indsamling af tom pesticidemballage, i det store dalområde i Vallegrande og Pampasgrande, 700 kilometer sydøst for Bolivias hovedstad, La Paz, her i 2000 meters højde i andesbjergene.

Dialogos og Plagbol har i en årrække arbejdet sammen om forebyggelse af pesticidforgiftninger og mere miljøvenlige dyrkningsmetoder i landbruget. Formålet er at bidrage til at mindske sundhedsrisici som følge af pesticider blandt borgerne i projektområdet og mindske brug af sprøjtemidler til skadedyrsbekæmpelse i hjemmene, samt rense miljøet for brugt pesticidemballage gennem indsamling og genbrug. Regeringen måler kun pesticidrester i de fødevarer, der skal eksporteres. Evo Morales regering havde planer om at lave et nyt nationalt grøntsagsprogram, med vægt på fødesikkerhed, men det er udskudt på ubestemt tid. (Programa Nacional de Hortaliza). Derimod får projektet medvind hos de to borgmestere i Vallegrande og Pampasgrande, som begge har stillet teknikere til rådighed.

I Vallegrande er der 82 landsbyer, som alle gerne vil deltage, men projektet har ikke kapacitet, til at nå alle endnu. Det var i de selv samme dale Che Guevara vandrede for 50 år siden, LA RUTA DEL CHE, står der på skilte, langs bjergsiderne. Revolutionshelten er

blevet mainstream nu om dage. Byen har åbnet op for vandreture i dalene. Che blev henrettet i 1967, i dag ligger andre af los guerrilleros begravet her, mens Ches rester er fløjet til Cuba. Jeg havde en plakate af ham i mit ungdomsværelse, og føler en historisk forbundenhed, tæt på mit ikon.

Turisterne kommer til Vallegrande, men det gør de store pesticidsælgerne firmaer, som ARYSTA og MONSANTO også. Lækre reklamer hænger langs vejen og i kulørte foldere lærer bønderne, at sprøjtemidlerne er vejen frem til sunde afgrøder og et godt liv. Men den manglende viden om korrekt anvendelse og manglende sikkerhedsforanstaltninger gør sprøjtemiddelforgiftninger til et stort problem i Bolivia. Pesticidforbruget stiger eksponentielt for at øge landbrugsproduktionen. Pesticidforgiftning, forurening af drikkevand og fødevarer, med efterfølgende helbredsmæssige problemer, er et af de triste resultater. Pampasgrandes kommunale teknikere er på landbesøg

i dag, sammen med Dialogos. Min bolivianske mand Edwin, Omar og jeg følges med Alex. Dalen er vidunderlig smuk, grønne marker, afgrøder, heste der græsser, fuglekvidder, papegøjer der skræppende flyver i flok. Her og der ligger en faldefærdig rønne, langs den snoede vej.

"Hola Don Emilio", råber Alex, til en gammel gubbe 300 meter oppe på dalsiden, han er spinkel og senet, ser jeg, da han kommer nærmere, de mørke bukser sidder løst. Men han flækker munden i et smil og hilser hjerteligt; "Så kom I, helt herud, det troede jeg alligevel ikke". Don Emilio var med på det første kursus i år, som Plagbol holdt i Vallegrande, men han kom ikke på det næste. "Får I beshed?", spørger jeg og tænker vi er helt ude, hvor papegøjerne vender. Det viser sig, at de alle sammen skriver frem og tilbage over WhatsApp, projektet har en særlig gruppe, både for de kommunalt ansatte og for bønderne. "Næh, vejen var for lang", sukker han, "jeg har jorden, hun skal passes, konen er

i Cochabamba, jeg er alene nu". Han viser mig hvordan han har lært at samle de tomme pesticidbeholdere sammen og smider dem nu i containeren, i stedet for naturen. Don Emilio var glad for den nye viden, han vidste ikke pesticid var så farlig.

Projektet har allerede indsamlet 4 tons på halvandet år. Affald, som før endte i den frie natur. Sidste gang der var affaldshåndtering, måtte teknikerne dog frasortere 800 kg, folk bruger affaldscontaineren, til tomme coca-colafasker og bleer, blandt andet. Projektcontaineren er blevet dalens nye affaldsstation. Det er en positiv adfærdssændring hos lokalbefolkningen, for før blev affaldet brændt, og sendte giftige dampe ud i luften, eller flød, men noget tyder på kommunen skal lave flere oplysningskampagner om affaldssortering og opsatte containere, rundt omkring på landet.

En nabo kommer til, og skal se hvem gæsterne er. De taler quechua sammen, og da de opdager Edwin taler

I CHE GUEVARAS FODSPOR — HER ARBEJDER DIÁLOGOS MED PROJEKTER I 2018

Fortsat fra side 3

sproget, kommer tungen på led. Mest spørger de til, hvad han dog siger til hende den hvide kvinde, Diálogos.

Overfor på den anden side af vejen går en gut og sprøjter, vi går nærmere, det viser sig at være Don Emilios søn. En kvinde sår marken og drengen på knap 17 år sprøjter pesticid med rød farveetiket, over de nyplantede bønneskud. Drengen er barfodet og sprøjter mod vinden, Omar ser bekymret til, og viser ham, hvordan han skal sprøjte rigtigt og beskytte sig selv. En purk på 8 år kommer slæbende med en lille bylt på ryggen. Det er hans lillesøster, moderen fik trillinger, og han tager sig af den ene baby. De står alle og ser grinende til, mens Omar agerer ekspert i marken.

Jeg tænker her er meget at gøre, når Don Emilios søn ikke ved bedre. Projektets dækningsprocent er slet, slet ikke nok. Alex aftaler at han holder nogle opfølgingskursus ude i landsbyen. Vi kører videre til næste dal i Che Guevaras fodspor, og midt i natten tindrer stjernehavet gavmildt. "Gad vide, hvilke stjerner det er", mumler jeg for mig selv i bilen, og i samme øjeblik retter Alex sin telefon mod himlen og afkoder stjernens navn og position, via et program på mobilen. "Kun 6 USD", siger han stolt, "nu har jeg tjek på hele verdensrummet".

Teknologien har indtaget Ches dale, WhatsApp og Starwalk. Adfærdændringerne skaber positive konsekvenser på flere niveauer; miljø og sundhedstilstanden forbedres, der er færre tilfælde af forgiftninger af dyr og mennesker, og husstandens økonomi forbedres, når bønderne lærer at bruge pesticider i mindre mængder, men Bolivia er et stort land og der er en lang, lang vej endnu, Diálogos samarbejde med Plagbol er der stadig brug for.

HER ARBEJDER DIÁLOGOS MED PROJEKTER I 2018

Af Annie Oehlerich, Antropolog

interkulturelle sundhedsprojekter Vi har interkulturelle sundhedsprojekter i Bolivia og Uganda.

Vi har et mangeårigt samarbejde med Prodeco om interkulturel medicin i Bolivia. Prodeco har indgået et pilotprojekt med 8 skoler, hvor skolebørnene undervises i lægeurter og traditionel medicin. Projektet kan finde sted nu, fordi en ny uddannelseslov i Bolivia åbner op for at skabe sammenhæng mellem skole og lokalsamfund.

I det nordøstlige Uganda har Diálogos samarbejdet med en lokal NGO, KATHES, om et sundhedsprojekt med traditionelle helbredere og fødselshjælpere i landsbyerne. Projektet forbedrer både sundhedstilstanden og hjælper med den demokratiske udvikling i området, med fokus på styrkelse af kvinders rettigheder.

Pesticidprojekter Vi arbejder i BOLIVIA, UGANDA og NEPAL omkring pesticidprojekter.

Tre millioner alvorlige og et flercifret antal millioner mindre alvorlige forgiftninger pga. sprøjtemidler især i lavindkomstlandene per år gør Diálogos' tre projekter i Bolivia, Uganda og Nepal vigtige. Projekterne plyser om alternativer til sprøjtemidler og om korrekt omgang med sprøjtemidler for landmænd og forbrugere. Projektet i Bolivia har fokus på fødevarerikkerhed, fri for sprøjtemidler og renere miljø.

Projekterne er nyskabende, fordi de forsøger at inddrage hele samfundet gennem en oplysnings- og fortalervirksomhed, som kan medføre politiske tiltag for forebyggelse af forgiftninger og en sundere fødevarerproduktion, hvor de fleste andre projekter især har fokuseret på de rent landbrugstekniske løsninger.

Kviksølvfri guldminedrift Med kviksølvfri guldminedrift arbejdes der i Uganda og i Mozambique.

Kviksølforurening er en sundhedsrisiko for hele verdens befolkning. Small scale-guldminedrift står for godt halvdelen af den globale menneskeskabte udledning. Kviksølv er en nervegift, der giver direkte sundhedsskadelige effekter på guldgraverne og hæmmer den mentale udvikling hos den næste generation på globalt plan.

Den gode nyhed er, at der findes en kviksølvfrimetode, som kan erstatte den gængse praksis. Borax-metoden er ikke-forurenende og giver betydeligt højere udbytte. Diálogos arbejder for at udbrede kendskab til metoden blandt små og mellemstore guldgraverne, i Uganda og i samarbejde med Medicos Mundis fra Spanien, i Mozambique.

DIALOGOS I DANMARK — DIALOGOS I SYD

DIALOGOS I DANMARK

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Diálogos' kontorfælleskab, med AKIS og ADDA, i kælderen på Frederiksberg forsætter, med fin faglig sparring og gensidig inspiration. Mange af medlemsgrupperne bruger lokalerne til møder. Husk altid at reservere mødelokalerne, så vi undgår dobbeltbooking. Det sker gennem sekretariatet.

Siden sidst har foreningen fået et nyt ansigt i Diálogos' bestyrelse: Alain Carretero fra Bolivia, har været aktiv i over 10 år i projektgruppen Prodeco og blev valgt som foreningens nye næstformand, på generalforsamlingen i Odense i april 2018. Den nuværende bestyrelse består af: formand: Louise Hindenburg, næstformand: Alain Carretero. Øvrige medlemmer: Rasmus Køster Rasmussen, Erik Jørs, Katja Thøgersen, suppleanter Camilla Hjortdal Sindahl og Marie Brasholt. Kasserer Inger Ahnfeldt-Møllerup.

Vores arbejde med partnerne i Syd skaber fortsat spændende resultater, og foreningen spænder bredt oplysningsmæssigt. Korrespondent Lise Josefsen Hermann har lavet flere reportager til DR.dk om de traditionelle læger i Bolivia og Diálogos' projekt med Prodeco. Annie Oehlerich har før samarbejdet med Moesgård Museum og har nu udvidet deres undervisningsmateriale til danske skolebørn, med et afsnit om interkulturel sundhed, som vores sundhedsprojekter bygger på i Uganda og Bolivia. Kviksløfolkene har holdt oplæg på Diálogos' kontor i København om Mercury-free Small Scale gold mining og fået endnu flere frivillige aktive med i projektgruppen. Annie holdt foredrag om Diálogos' sundhedsprojekter i aktivitetsscenteret No. 17, i Auning, på Djursland, og endelig er der blevet udgivet 12 videnskabelige artikler om pesticidprojekterne.

DIALOGOS I SYD

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Diálogos' kompetencer er i høj kurs, og trods nedskæringer på udviklingsbistanden er der fuld gang i vores projekter. Diálogos har måttet være strategiske for fortsat at skaffe midler nok til at satse på tre hovedtemaer inden for vores sundhedsprojekter: kvikslø, pesticid og interkulturel medicin.

En skattet metafor for foreningen er humlebien, der flyver på trods. En videnskabelig påstand, fra 1934, hed, at bien ikke burde kunne flyve. Den ved det bare ikke. Det viste sig, at den turbulens, som humlebien skabte med sine vinger, når den ville lette, fik den løftet op fra jorden.

Diálogos basker også med vingerne. I 2018 fik vi igen nye projekter bevilliget fra CISU Civilsamfundspulje til et nyt kviksløfrit guldmineprojekt i Uganda samt forsættelse af det interkulturelle medicinprojekt med KIMHECOP. Så Diálogos summer videre, takket være en kæmpeindsats af de aktive frivillige i foreningen, alle vores støttende medlemmer og vores lokale samarbejdspartnere, som hver dag yder en kæmpe indsats i projektområderne, uden alle dem ville projekterne ikke blive den succes, som de er.

Et utilsigtet resultat af vores projektarbejde er, at flere kvinder er blevet valgt ind i parlamentet, både i Uganda og Bolivia. Kvinderne siger selv, at organisations- og projektarbejdet udviklede og hjalp med at uddanne dem. I Uganda blev både Annie og Stella, fra KIMHECOP, valgt til parlamentet. I Bolivia blev Anna Dotas fra Lagunilla valgt til parlamentet.

Diálogos arbejder for at forbedre sundhed og miljøforhold i udviklingslandene igennem en række projekter med guldgravere, kvægbønder, minearbejdere, fagforeninger, traditionelle medicinmænd, kvindegrupper, forskere og læger i Uganda, Nepal og Bolivia. Læs mere om de enkelte projekter og den forskel du er med til at gøre ved at støtte Diálogos.

PESTICIDPROJEKTERNE

PESTICIDPROJEKTERNE

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Projekttitel: Pesticide use, health and environment

Land: Uganda

Periode: 2017-2020

Budget: 2.974.838,00 kr.

Donor: Civilsamfundspuljen

Partner: UNACOH

Projekttitel: Healthy food and environment

Land: Bolivia

Periode: 2017-2019

Budget: 3.499.224,00 kr.

Donor: Civilsamfundspuljen

Partner: Plagbol

Projekttitel:

Land: Nepal

Periode: 2017-2019

Budget: 1.999.326 kr.

Donor: Civilsamfundspuljen

Partner: Nepal Public Health Foundation og International Center for Occupational, Environmental and Public Health.

Om pesticidforurening

Sprøjttemiddelforgiftninger af mennesker er et problem især i udviklingslande med millioner af tilfælde årligt. Pesticidforbrug stiger nærmest eksponentielt i udviklingslandene for at øge landbrugsproduktionen. Pga. manglende viden om korrekt anvendelse og sikkerhedsforanstaltninger ses mange forgiftningstilfælde og forurening af drikkevand og fødevarer.

Hvad gør Diálogos?

Diálogos og ICOEPH har i en årrække arbejdet med forebyggelse af forgiftninger og forurening med pesticider i landbruget. Siden 2001 i Bolivia med Plagbol, senere med UNACOH i Uganda og med NPHF i Nepal. Da projektet i Nepal sluttede for to år siden med NPHF, var det på grund af grænserne for den enkelte organisations årlige bevillinger nødvendigt, at næste projekt blev søgt gennem ICOEPH, som Diálogos har samarbejdet med om projektet siden start.

Diálogos' projekt har sat fokus på at forebygge sprøjttemiddelforgiftninger, i Nepal. Sammen med NPHF er bondeorganisationerne blevet uddannet i integreret pest management, og lært at håndtere farlige sprøjtemidler. Brugen af pesticider er faldet med 10 % blandt bønderne, projektet har medført ændret adfærd i brug af pesticider: selv udtrykker de, sprøjtemidler ikke er "som medicin", men derimod farlige. Female Community Health Workers og sundhedspersonalet lærer diagnostik og behandling af forgiftninger. Et tværfagligt samarbejde med landbrug, sundhedsvæsen og uddannelsessystem for forebyggelse af forgiftninger og forurening er oprettet. I Nepal bakkes projektet op af bøndernes organisationer, ligesom universiteter, ministerier og private pesticidesælgere og importører har været involveret i aktiviteter og i flere tilfælde har taget initiativer til at overtage oplysnings- og undervisningsmaterialer og strategier til nedbringelse af pesticidforgiftning og forurening. En ny kommunalreform betyder, at projektområdet pludselig er delt op i 24 små landsbyer, wards, (village development committee) mod 10 før. Projektteamet involverer alle lokale stakeholders, hvilket er en stor gevinst for projektet, men det er ikke muligt at lave

alle aktiviteterne i alle kommuner.

I Bolivia foretog PLAGBOL en spørgeskemaundersøgelse blandt bønderne i St. Cruz og La Paz, om kendskab til pesticidrester i mad, sikker pesticidhåndtering i hjem, og grøntsagsdyrkning. Resultatet viste, at 93 % af tom pesticidemballage smides i miljøet. 62 % af målgruppen havde sparsom viden om sikker håndtering, 60% havde haft helbredsmæssige problemer som hovedpine, svimmelhed, kun 31 % af affaldscontainere blev benyttet. Undersøgelsen viser at problemerne primært er forårsaget af manglende viden og manglende kommunale retningslinjer.

93 % af tom pesticidemballage smides i miljøet, i Bolivia. 62 % af målgruppen havde sparsom viden om sikker håndtering, 60% havde haft helbredsmæssige problemer som hovedpine og svimmelhed, og kun 31 % af affaldscontainerne blev benyttet. (Kvartalsrapport 02.18 PLAGBOL)

Kommunale programaktiviteter er derfor nøglen til en bæredygtig forandring. PLAGBOL har involveret kommunerne i Pampagrande og Vallegrande aktivt, de stiller egne teknikere til rådighed, og bønderne ændrer adfærd. Tom emballage afleveres i de opstillede beholdere og omstøbes til hegnspåle. Projektmålet var at indsamle 4 tons brugt emballage i alt, halvejs i projektet er der allerede indsamlet 3,8 tons.

Adfærdsændringerne i målgruppen skaber positive konsekvenser på flere niveauer; miljø og sundhedstilstanden forbedres, der er færre tilfælde af forgiftninger af dyr og mennesker, og husstandens økonomi forbedres, når bønderne lærer at bruge pesticider i mindre mængder.

Der er gode resultater omkring fødevarer sikkerhed i 17 distrikter i Uganda. UNACOH er i gang med en ny undersøgelse af pesticidrester i vand, der er lavet et

tilsvarende studie i Bolivia, der viste, at værdierne i Bolivia lå over grænseværdien. Der skal laves studier over pesticidrester i frugt og grønt. Over 1.000 bønder er med i projektet, og de udbreder viden gennem Facebook, foldere og talkshow i 17 radiostationer. Martin Rune Hansen, ph.d.-studerende fra Folkesundhed, Aarhus Universitet, har siden januar kæmpet for at få lov til at undersøge, om personer, som er blevet eksponeret for sprøjtemidler, har øget risiko for astma og diabetes. Det sker ved prøver før, under, efter, ved kontrolgruppe og anden gruppe (blodprøver, lunger, urinprøver). Sundhedsministeriet i Uganda nedlagde først forbud mod undersøgelsen, de hævder, at der ikke er nogen grund er til at undersøge den øgede risiko, fordi det er harmløst, men adspurgt har de ikke undersøgt, om der er øget risiko. Der er sprøjtet med DDT i et pilotprojekt i 2006, man er forsats med pyrethroider og de sidste år organofosfater. Martin tager afsted igen i august for at arbejde med konventionelle og semi-økologiske bønder. Den etiske komite har godkendt det. I Bolivia ved man, der er en overhyppighed af prædiabetes blandt sprøjterne. I et systematisk review er der påvist sammenhæng mellem organochloriner og sukkersyge, men forfatterne søgte ikke tilstrækkeligt grundigt efter andre klasser af sprøjtemidler. Martin og vejledere planlægger nyt systematisk review.

In a study conducted by UNACOH in 2016 showed that majority of trained farmers (54.6%) relied on the pesticide label to interpret mixing instructions, compared to their untrained counterparts (14%). 83% of trained farmers reported to have adopted different non-chemical pest management practices, with farmers using cultural practices, botanical extracts and trapping of some pests. (UNACOH 2016)

PESTICIDPROJEKTERNE — KVIKSØLVFRI GULDMINEPROJEKTERNE

Fortsat fra side 6

Diálogos har sammen med UNACOH arbejdet på at forebygge de skadelige følgevirkninger af pesticidbruget i Uganda, hvor bønder og sundhedspersonaler er blevet undervist i sprøjtesvage/økologiske metoder, brug af værnemidler, diagnostik og behandling af forgiftninger. Der er udviklet oplysnings- og undervisningsmaterialer. Undervisning og formidling bliver fortsat for at styrke erfaringsgrundlaget, ligesom advocacy og samarbejde med key stakeholders bliver udbygget for at dele strategier, materialer og erfaringer fra tidligere.

KVIKSØLVFRI GULDMINEPROJEKTERNE

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Kort om projektet
Projektitel: Free your mine
Land: Uganda
Periode: 2018-2021
Budget: 2.990.870 kr.
Donor: Civilsamfundspuljen
Partner: NAPE, (National Association of Professional Environmentalists)

OM kviksøluforurening

Kviksøluforurening er en sundhedsrisiko for hele verdens befolkning. Small scale-guldminedrift står for godt halvdelen af den globale menneskeskabte udledning. Kviksølv er en nervegift, der har direkte sundhedsskadelige effekter hos guldgraverne og hæmmer den mentale udvikling hos den næste generation på globalt plan. Undersøgelser har vist, at gravides ophobning af kviksølv overføres til fostre, og der er en lineær sammenhæng mellem moderens kviksølvsniveau under graviditeten og negative udviklingseffekter hos barnet. Den gode nyhed er, at der findes en kviksølvsfri metode, som kan erstatte den gængse praksis. Borax-metoden er ikke-forurenende og giver betydeligt højere udbytte. Diálogos arbejder for at udbrede kendskab til metoden blandt små og mellemstore guldgravere i Uganda.

Hvad gør Diálogos?

Fra 2011 til 2017 arbejdede Diálogos på Filippinerne og viste, at det gennem træning af minearbejdere og kapacitetsopbygning af civilsamfundet er muligt at

få alle guldminearbejdere i et helt projektområde til at overgå til kviksølvfri guldudvinding. Det seneste år har Diálogos arbejdet sammen med NGO'erne UNACOH og NAPE om et klima-miljø-projekt i Uganda om fortalervirksomhed for kviksølvfri guldminedrift. Vores partnere samt 10 guldgravere var med Diálogos til international konference i Odense med deltagelse fra 49 nationer. Det aktuelle projekt er skabt i denne kontekst og bygger videre på erfaringerne fra Filippinerne.

Guldminesektoren i Uganda er en omskiftelig branche, og meget kan ske på en halvt år, vi var spændte på at høre, hvordan det var gået de 6 minearbejdere, der var i Danmark. Til vores store glæde har alle 6 arbejdet videre med den kviksølvsfrie metode og har været aktive ift. at sætte problemstillingen på landets agenda. Johan, Margrethe, Camilla og Agnete fra Diálogos' kviksølvgruppe var i Uganda for at møde vores partnere UNACOH, NEMA og NAPE fra projektet New Horizons. Sidste år besøgte partnerne fra Uganda vores filippinske partner BanToxics, og flere minearbejdere fra Filippinerne og Uganda rejste til Danmark for at deltage i den internationale arbejdsmiljømedicinske konference MinOSH, med fokus på minedrift. Guldminesektoren i Uganda er en omskiftelig branche og meget kan ske på en halvt år, hvorfor Diálogos var meget spændt på at høre hvordan det var gået de 6 minearbejdere. Til projektgruppens store glæde har alle 6 minearbejdere arbejdet videre med den kviksølvsfrie metode og har været aktive ift. at sætte problemstillingen på landets agenda.

Minearbejderne Mark og Ivan fra Mubende har organiseret minearbejderne i området og har fået officiel tilladelse af præsidenten til at grave efter guld i de ellers ryddede områder i Mubende, så længe det bliver gjort

kviksølvsfrit. Josephine, som er minearbejder i Busia, har efter konferencen i Odense været med til at øge opmærksomheden internationalt på minearbejdernes rettigheder ved at have deltaget i flere konferencer vedr. minedrift, arbejdsforhold og sikkerhed bl.a. senest ved et OECD-møde i Paris. Deos fra Karamoja har efter besøget i Danmark været en tur forbi det ugandiske parlament, hvor han lavede en præsentation om small-scale gold mining i Uganda. Metoden med brug af rengøringsmidlet Borax snarere end det giftige og forbudte kviksølv har vist sig at fungere.

INTERKULTUREL MEDICIN - PROJEKTERNE

INTERKULTUREL MEDICIN - PROJEKTERNE

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Kort om projektet

Projekttitel: Folkesundhed

Land: Bolivia

Periode: 2016-2019

Budget: 4.999.735,00 kr.

Donor: Civilsamfundspuljen

Partner: Prodeco

Kort om projektet

Projekttitel: Karamoja Indigenous and Modern Health Collaboration project

Land: Uganda

Periode: 2018-2021

Budget: 3.000.530,00 kr.

Donor: Civilsamfundspuljen

Partner: HIMHECOP

Om interkulturel medicin

I Bolivia og Uganda er de traditionelle behandlere den alternative behandling. Med Bolivias nye grundlov fra 2009 er flere af de indianske folks rettigheder blevet anerkendt, deriblandt retten til sundhedsbehandling med respekt for deres indianske kultur. Lov 459 fra 2013 sætter rammerne for samarbejdet mellem medicinmænd og læger. Hensigten er at inkludere marginaliserede befolkningsgrupper og vægte de traditionelle indianske værdier fra en ekskluderet befolkningsgruppe og inkludere dem i den nye plurinationale stat, ved at skabe en ny fælles, interkulturel identitet og værdier. Loven skal sikre alle bolivianerne lige ret og adgang til sundhedsydelse og giver de traditionelle behandlere ret til at praktisere traditionel medicin. De er nu underlagt både pligter og rettigheder. Ifølge lo-

ven skal de traditionelle produkter kvalitetssikres, og helbrederne skal registreres og certificeres officielt. Indtil nu har anerkendelsen fra deres egne landsbyer været garanti nok for, at de fungerede som helbredere. Regeringen ønsker at oprette interkulturelle behandlingstilbud på de statslige klinikker, så patienterne frit kan vælge, om de vil behandles af lægen eller helbrederen. Det arbejde, Prodeco har lavet i mange år, er nu i politisk medvind, og den indianske befolkning har større indflydelse end nogensinde før.

Hvad gør Diálogos?

I Bolivia forsætter Prodeco-projektet, indsatsen viser tydelige effekter, både ved at sikre de traditionelle behandlere bæredygtighed i form af adgang til kommunebudgetter, samt ved udarbejdelse af læreplaner til skolerne, hvor den traditionelle medicin er anerkendt, og børnene kan genkende sig selv og deres kultur i undervisningen. I 20 kommuner har indianerne holdt kommunalpolitikkerne ansvarlige og opnået indflydelse på kommunebudgettet. I gennemsnit har hver kommune afsat ca. 11.000 BS svarende til lidt over 11.000 kr.

I 20 kommuner har indianerne gjort kommunalpolitikkerne ansvarlige og opnået indflydelse på kommunebudgettet. I gennemsnit har hver kommune afsat ca. 11.000 BS svarende til 11000 kr. til aktiviteter i driftsplanerne fremover som støtte til oprettelse af traditionelle klinikker på sundhedspostene, juridisk støtte, afholdelse af markeder m.m. (fra statusrapport 03.18 Prodeco).

Gennem et nyt pilotprojekt laves læreplaner til skolerne, hvor der undervises i traditionelle planter gennem

workshops med de traditionelle behandlere. Flere af lægerne på hospitalerne samarbejder med Prodeco og underviser i respiratoriske og mave-tarm-sygdomme, samt faretegn i graviditet. Projektet lukker i år. I det nordøstlige Uganda samarbejder Diálogos med den lokale NGO, HIMHECOP, om et sundhedsprojekt med traditionelle helbredere og fødselshjælpere i landsbyerne. Peder og Inger Ahnfeldt-Møllerup, Louise Hindenburg og Millie Kealy-Jensen har ligget i fast rutefart mellem Karamoja og Danmark for at monitorere projektet og lave ansøgninger. Via uddannelse og træning af traditionelle behandlere og fødselshjælpere sætter vi på at skabe samarbejde med det officielle sundhedsvæsen i Karamoja-regionen. HIMHECOP har arbejdet sammen med Diálogos om lignende aktiviteter med fine resultater og vist sig at være en betydningsfuld aktør, specielt på grund af at organisationen er stiftet og drives af Karimojong selv som den eneste NGO i området. Dette giver stor legitimitet hos befolkningen og stor velvilje og anerkendelse hos myndighederne.

Projektet er lige blevet forlænget og udvidet til endnu et projekt, der inkluderer skolepiger, for at sikre, at de på et tidligt tidspunkt får oplysning om familieplanlægning, menstruation og hygiejne.

REJSEBREV FRA UGANDA (KIMHECOP)

REJSEBREV FRA UGANDA (KIMHECOP)

Af Millie Healy-Jensen, Master of Public Health

KIMHECOP ER FORKORTELTEN AF KARAMOJA INDIGENOUS AND MODERN HEALTH COLLABORATION PROJECT. En kold januar morgen, kort efter nytår, rejste vi til det varmere klima i Uganda. Som et nyt projektgruppemedlem i Diálogos Interkulturelle Medicine Project, KIMHECOP, var det den første gang jeg skulle rejse til Uganda og også Afrika. Jeg havde fornøjelsen af at rejse med Inger, der har været med i projektet siden det begyndte i 2008. Vi blev ledsaget af Inger's to døtre Hanne og Nina.

Formålet med projektbesøget var

- ▶ Et midtvejs evalueringsbesøg af pilotprojektet i Nakapiripirit distrikt
- ▶ Drøfte og forberede et muligt 3-årigt projekt i forbindelse med en forlængelse af pilotprojektet.

Vi rejste fra en lille landingsbane i Kampala med en missionær flyver til Moroto, i det nordlige Uganda. Da flymaskine lettede, viste udsigten over Kampala to sider af samme by, villa kvarter med swimming pools og på den anden side uformelle bosættelser. Yderligere udsigter omfattede frodige grønne områder samt den store Victoria sø. Da flyet fløj nordpå, var ændringen i landskabet tydelig. Der kunne ses hytter i mindre byer og landsbyer. Afstand mellem landsbyer var lange og isolerede. Frodig grønne områder var skiftet ud med tørt brun jord. Det var tydeligt at se det ikke havde regnet her i længere tid.

Direkte fra landingsbanen i Moroto, kørte vi til KIMHECOP's kontor. Her modtog vi en varm velkomst, hvor vi hilste og blev introduceret for hinanden. Den første ting, der slår en ved ankomst, er den ægte velkomst man modtager fra KIMHECOP holdet. Så snart

man kommer ind på kontoret, ser man, Dannebrog, der hænger stolt på kontoret samt et billede af Ugandas præsident.

Vores første møde bestod hovedsageligt af mindre emner i projektet. De følgende dage blev brugt til at gennemgå, hvordan projektet skred frem, og et besøg i en af de landsbyer, der indgår i projektet.

Projektet gik meget godt. Alle planlagte aktiviteter i distrikterne blev gennemført. Mange af de møder, vi har haft, har ført til en længere diskussion om de politiske, sociale og kulturelle udfordringer, der findes i Moroto District og landsbyerne.

Den nuværende præsident i Uganda har været ved magten siden 1986. KIMHECOP fortalte, der er en stigning i den politiske overvågning af NGO'er og finanser, der kommer ind og ud af landet. KIMHECOP selv oplevede en forsinkelse i projekt aktiviteterne på grund af ikke-frigivelse af midler. Men KIMHECOP var i stand til at kompensere for forsinkelsen og projektets aktiviteter var op til tidsplanen.

KIMHECOP ser ændringer i den sociale byrde, landsby-

mennesker oplever på grund af, stigning i befolkningstallet, klimaændringer, der påvirker deres levebrød og mindre høstudbytte. Fødevarer mangel er en realitet for mange familier, der bor i distrikterne i Moroto og Napakiripirit. Et af de bekymringer KIMHECOP har for folket, er deres stigende indtag af alkohol, især blandt kvinder. Eftermiddag projektmøder med kvindegrupper, var mindre vellykket på grund af nogle af kvinderne var påvirket af alkohol. KIMHECOP ændrede deres aktiviteter med de kvindelige grupper til morgenmøder. KIMHECOP har planer om at medtage den sociale og sundhedsmæssige byrde af høj alkoholindtag i fremtidens sundhedsundervisnings møder.

Kultur spiller også en rolle i sundhed blandt Karimojong folk. Det er en prestige for kvinder at føde mange børn, derfor er det ikke almindeligt at anvende prævention. HIV-prævalensen er høj, og brugen af kondomer er endnu ikke accepteret blandt mænd. KIMHECOP fortalte os grunden til dette, er misforståelsen blandt mennesker, hvor der rygtes, dem der bruger kondomer er HIV positiv. KIMHECOP anbefaler brugen af kondomer,

men folk i landsbyerne har endnu ikke forstået brugen af kondomer til forebyggelse af seksuelt overførte sygdomme. KIMHECOP synes seksuel sundhedsundervisning i landsbyerne kan være udfordrende på grund af manglende støtte fra mænd i landsbyerne.

På besøg i landsbyen

Som en del af projektbesøget, besøgte vi en af de landsbyer, der er med i projektet. Ved ankomsten var der en forsamling af landsby medlemmer, der ventede på os. Vi fik en stor velkomst, hvor vi blev sunget og dansede ind i landsbyen. Ved ankomsten til landsbyen, opførte en stor gruppe af kvinder i alle aldre traditionel dans og musik til vores ære. Bagefter blev vi eskorteret til en bæk, hvor vi sad sammen med de fleste af kvinder og mænd fra landsbyen. Kvinder samlede sig og sad i skyggen under et træ. Her fortalte kvinderne os om deres påskønnelse af projektet. En kvinde fortalte om hendes positive oplevelse af at føde på den lokale sundhedsklinik. Mænd fortalte også om

REJSEBREV FRA UGANDA (KIMHECOP)

Fortsat fra side 9

deres brug af sundhedsklinikken. Landsbyfolk bruger stadig traditionelle healere og naturmedicin, men er glade for, at der er et samarbejde mellem traditionelle fødselshjælpere og den officielle sundhedsvæsen. Mens vi besøgte landsbyen blev det tydeligt, at interessen for Hanne og Nina henholdsvis 18 og 17 år var en hovedattraktion. En af de unge piger fra landsbyen blev valgt til at forsøge at gætte deres alder. Hanne og Nina skulle også gætte den unge pige's alder. Det viste sig at være svært for begge parter at gætte alderen. Den største latter kom, da det var tænkt Nina i modsætning til Hanne var den ældre søster. Det var hellere ikke mangel på diverse tilbud for at gifte sig med pigerne!

Landsbyens medlemmer tilberedte mad til os, og efter at vi havde spist, blev vi vist rundt i landsbyen af et kvindeligt landsbymedlem. Vi blev vist inde i to hjem, det var mørkt og køligt i forhold til den brændende lyse afrikanske sol udenfor. I disse 1 rums hjem sover alle familiemedlemmer, madlavning sker inden i samme rum, over åben ild uden mulighed for ventilation. Landsbyen blev bygget i et cirkulært plan med et indhegnet område i midten. Vores kvindelige guide fortalte os at det indhegnede område er til dyr som kvæg og geder. Ved at have dyr i midten af landsbyen, forhindrer det at de bliver stjålet af kvægtyve. Da kvæg er landsbyens vigtigste ressourcer, ville det være et stort tab for landsbyen at miste deres eneste ejendele. Vi fik også vist tørring af bær og buske som findes i naturen, der kan bruges i madlavning. Opbevaring af mad er i store håndlavede urner og derefter forseglet med mudder, så maden kan opbevares i længere perioder.

Da vi blev guidet rundt i landbyen, fulgte et stort antal ivrigt unge piger og børn efter os, de snakkede

og grinede hele tiden, de havde det sjovt. Hanne og Nina var på et tidspunkt fuldstændig omringet, da børn ønskede at se de billeder, der blev taget på Ninas' kamera. Da de så billeder af sig selv, grinede de højt, det var noget nyt og spændende for dem. Atmosfæren, mens vi gik rundt i landsbyen var sjov, glad og uformel. Det skyldtes formentlig Hanne og Ninas tilstedeværelse, da de unge piger i landbyen var meget optaget af de danske piger.

Vores besøg i landsbyen endte på samme måde, som det begyndte på, vi blev sunget og danset ud af landsbyen. Da vi vinkede farvel, løb de yngre børn begejstret efter bilen. Det var et fantastisk besøg i landsbyen ikke bare for at høre, hvor meget projektet betyder for dem, og den positive indvirkning, det har på deres liv, men også at opleve den rige kultur, og stor gæstfrihed der eksisterer i denne del af nordlige Uganda. Som nyt medlem i Dialogos, gav projektbesøget i Uganda en forståelse af, hvor godt etableret samarbejde er mellem Dialogos og KIMHECOP, og den gensidige respekt, der er til stede ved møderne. Jeg kom med i projektet på grund af min store interesse for global sundhed samt for at være med til at opfylde det uopfyldte sundhedsmæssige behov, som mange mennesker i hele verden står over for. Rejsen til Uganda gav mig en langt bedre forståelse af projekternes mål og fremskridt. Det er også meget lettere at deltage i projekt møder, når man selv har været der, og mødte den anden halvdel af projektgruppen. Jeg havde også det privilegium at ledsage Inger, der har mange års erfaring med at arbejde med KIMHECOP, og jeg nød vores diskussioner om aftenen om de sociale og sundhedsmæssige problemer, der er til stede i Uganda. Vores tid hos KIMHECOP bekræftede, at de er hjørnestenen i det interkulturelle medicin projekts succes.

Deres indsigt i de nuværende udfordringer og deres evne til at finde løsninger viser, deres kompetencer inden for projektledelse. Ved møder afslørede KIMHECOP deres ambitioner for projektets fremtid. Siden vores besøg har projektet modtaget fondsmidler fra CISU, hvilket betyder, at projektet kan køre ygerligere tre år. Jeg er ikke i tvivl om, at KIMHECOP er med til at gøre mange menneskers liv bedre både sundhedsmæssigt og socialt.

INTERVIEW MED KATJA THØGERSEN

INTERVIEW MED KATJA THØGERSEN

Af Annie Oehlerich, Antropolog

Hvad er din historie/rolle i Dialogos?

Jeg er et forholdsvis nyt medlem af Dialogos og bestyrelsen – jeg kom med i maj 2017, hvor jeg også blev valgt til bestyrelsen. Derudover er jeg aktiv i Nepal-gruppen, hvor jeg var så heldig at komme med på et projektbesøg i november samme år. Jeg har en fortid i IMCC Uland (som nu endelig har skiftet navn til IMCC Global), hvor jeg i sin tid (2010) blev oplært af bl.a. vores formand, Louise. Siden 2015 har jeg desuden siddet i bestyrelsen for CISU som repræsentant for IMCC, hvor jeg stadig er alumne medlem.

Hvad gør organisationen Dialogos speciel?

Jeg er meget imponeret over den store aktivitet medlemmerne i Dialogos udfører med relativt få midler. Som Obama ville sige det – "you punch above your weight" :-)

Jeg synes også, at den indbyggede kombination af miljø og sundhed i problemstillingen gør projekterne særlige. Dertil kommer den tætte tilknytning til det akademiske felt, som giver arbejdet på projekterne rundt i verden nogle helt uvurderlige muligheder for udbredelse og læring.

Og så er medlemmerne i Dialogos mangfoldige; vi kommer fra hele landet og der er nogle store kapaciteter, som har været i branchen i mange år, men man mærker også tydeligt som nyt medlem, at der er et ønske om at trække nye kræfter til, som kan være med til at forny Dialogos og sikre at vi også i fremtiden kan arbejde videre for vores sag.

Hvorfor er det spændende at være med i denne her forening?

Først og fremmest er det nogle spændende projekter, hvor sundhed og miljø kombineres, hvilket er fedt for mig, der her en uddannelsesmæssig baggrund som folkesundhedsvidenskaber. I Nepal-projektet, som er et pesticidprojekt har vi en virkelig kompetent lokal partner; Nepal Public Health Foundation og det har været utrolig spændende at møde dem og høre om deres arbejde i hele Nepal. Det har også været enormt givende at se hvordan partnerskabet med Dialogos har båret frugt i form af at flytte den stærke NGO's fokus til nogle områder – både geografisk og tematisk, som de ikke ellers beskæftigede sig med. Desuden er det dejligt at komme med i en forening, hvor man tydeligt mærker de andres engagement

smitter af. Og så er der virkelig plads til, at man kan komme og få indflydelse og få nogle spændende oplevelser.

Hvad betyder det for dig? Evt. nogle gode historier fra projektarbejdet?

Det er svært for mig at sætte finger på, men jeg tror det betyder noget for mig og er grunden til jeg nu på snart 10. år bruger en stor del af min fritid på foreningsarbejde og udviklingsprojekter er mødet med mennesker på tværs af fagligheder, kulturer og generationer med et fælles ønske om aktivt at bidrage til at verden bliver lidt mere retfærdig. Det er de venskaber jeg har fået, der gør at jeg ikke kan lade være med at fordybe mig i projekt- og foreningsarbejdet selvom familielivet nu også begynder at fylde mere. Er der særlige ting man skal kunne for at være med? Den vigtigste evne man skal besidde er at kunne samarbejde. Derudover er der ikke særlige krav til, hvad man skal kunne for at være med. Man skal blot have engagementet og lysten til at være med og yde en indsats. I grupperne skal man kunne noget særligt i fællesskab, men der er god tradition for oplæring.

Hvilke resultater har Dialogos opnået, hvad anser du for vigtigt?

Jeg synes det er utrolig imponerende, sådan som Dialogos har formået at skabe bånd på tværs af kontinenter inden for arbejds- og miljømedicin samt interkulturel sundhed. Selv i en tid hvor udviklingsbranchen er udfordret af faldende opbakning, hvilket i CISU-regi en overgang har medført skærpet konkurrence om midler, er det lykkedes Dialogos at fortsætte det høje aktivitetsniveau. Jeg tror det skyldes, at vores projekter har en særlig styrke i og med de kombinerer

forskellige fagdiscipliner og medtager det akademiske niveau, hvilket skaber en gennemgående bæredygtighed og udbredelse. I Nepal har jeg med beundring oplevet hvordan et projekt Dialogos gennemfører med den lokale partner Nepal Public Health Foundation virker som en katalysator og inspirer forskellige niveauer i det nepalesiske samfund til at tage problemstillingerne med pesticider alvorligt og bidrage til at sikre en bedre og mere veloplyst anvendelse af pesticider i landbruget.

COMPASSIONATE GOLD- INTERVIEW WITH BANTOXICS

Af Johan Anker Allerup, Cand Med.

Compassionate Gold- interview with BanToxics Artisanal and small-scale gold miners account for approximately 15 % of the global gold production and involve millions of people around the world. Extracting and separating this shiny metal is a straining and often dangerous sometimes also involving kids and teenagers. Diálogos' longtime partner BanToxics have started the project Compassionate Gold offering gold for the jewelry industry ensuring responsible and transparent production of gold with "care for the welfare of the people and mining communities; as well as the environment". I contacted BanToxic to have a talk about Compassionate Gold and how a project like this can help make the sector safer and more sustainable.

What is Compassionate Gold?

If there is one sentence to describe Compassionate Gold, it is "Human Welfare in Every Gram of Gold". Compassionate Gold is the brainchild of BAN Toxics that was conceptualized three years ago. The need to make sustainable gold marketable in the Philippines was a challenge. In other countries, they put premium to products created and labored by human hands. Hence artisanal products are expensive and valued. Since jewelry and gold items typically get their publicity and exposure in the fashion industry; BAN Toxics deemed it proper to partner with the movers and influencers of the Philippine Fashion Week, Mr. Audie Espino and Mr. Tweet Alturas. The idea was well received, and after a marathon of meetings and brainstorming Compassionate Gold was launched in the Philippine Fashion Week in May 2018. The term Compassionate Gold connotes that the gold product was extracted through sustainable means (without the use of

mercury). Concern for the community – making sure that there are no child laborers employed, women are protected, and the rights of the small-scale gold miners are respected in the workplace is a priority. BAN Toxics needed to consider the marketability and viability of the compassionate gold products and the politics involved in the whole value chain. Thus, we needed to understand and be more sympathetic to the people affected in the product lifecycle like the gold buyers, crafters, jewelry makers, sellers and possible customers; to ensure that the project will eventually become a program of the government

In more formal terms, CG is a BAN Toxics' branding on responsible gold obtained through methods that are not harmful to health and the environment. It follows international norms such as the Minamata Convention and the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD).

The term "compassionate" banks on the branding's strong connection to the poverty-ridden artisanal and small-scale mining communities and its aim to spread awareness on the challenges faced by the sector. Currently, there is no branding locally or worldwide that captures the essence of the conduct of responsible gold mining activities and the advocacy for spurring economic growth and development as well as social justice in ASGM communities.

Compassionate Gold's ultimate goal is the upliftment of the lives of the miners and their communities. It combines all the positive attributes of the "eco-friendly gold" (gold extracted using methods not harmful to the environment) and "fairmined gold" (standard for gold with responsible use of toxic chemicals) in line with CRAFT Code.

CG as a transformative brand follows these standards:

- ▶ **Part of the formal economy**
- ▶ **Legally operated**
- ▶ **Employs environmentally-sound practices**
- ▶ **Does not use mercury**
- ▶ **Promotes decent working conditions**
- ▶ **Has no gender inequality**
- ▶ **Has no child labor**
- ▶ **Does not contribute to armed conflict**
- ▶ **Has transparent supply chains**

Can you describe BAN Toxics' role in the Compassionate Gold project?

BAN Toxics' pioneer work is with the largely informal artisanal and small-scale gold mining (ASGM) communities. For years of working with them, the organization has recognized the social insecurities prevalent within the sector such as child labor and rampant mercury use in gold extraction.

In line with the organization's mission to promote environmental justice, BAN Toxics campaigns for safe alternative methods to separate the gold from the ore to aid the miners to wean off from mercury use. Further, BAN Toxics has also conceptualized the value chain from the sustainable method of gold extraction to retailing of the finished product (jewelry) through innovative solutions. The whole community benefits from this project as it highlights their gold product, creativity, ingenuity, and craftsmanship in every jewelry item. Hence, the Compassionate Gold branding. The CG project materialized through the CARRING Gold Mining Project in partnership with the International Labour Organization (ILO). The Project has funding

from the U.S Department of Labor.

One of the Project's components is to create an innovative solution to reduce child labor and improve working conditions in the Philippine ASGM sector. Compassionate Gold, as an offshoot of the project, is deemed to be the innovation to uplift the ASGM communities in the country.

The organization mainly collaborate with partner agencies and communities to ensure the compliance of the miners to Compassionate Gold branding standards of responsible gold. Furthermore, we work with national and local government agencies and mining communities to champion the legalization of ASGM sector which can potentially contribute to the success of the CG brand. Most importantly, BAN Toxics work so that every ASGM community is ensured that no child labor exists, women are protected from toxic chemicals, and miners are safe from occupational hazards.

How has the Compassionate Gold Project been received?

So far, Compassionate Gold has been received fairly well by partners and those who were made aware of the advocacy since the brand's launching last May 26, 2018.

Our Facebook page for the CG advocacy (<https://www.facebook.com/CompassionateGold>) has reached quite a number of people. The followers are interested in the short stories of the people from the artisanal and small-scale gold mining (ASGM) communities.

We are very thankful to Senator Nancy Binay for her

COMPASSIONATE GOLD- INTERVIEW WITH BANTOXICS

support in our advocacy. She has worn the first of our pieces, classic Sarimanok earrings and necklace pair, in one of her engagements in President Rodrigo Duterte's State of the Nation Address (SONA) this year. Because of her support, our Facebook and Instagram account have increased likes and followers. There were also a number of people asking us to custom-made jewelry for them.

Which miners are participating and how has the response been in mining communities?

The pilot site for Compassionate Gold is the municipality of T'boli in South Cotabato. The local government; national government agencies; mining groups and associations; communities; non-government organizations (NGOs); miners, families, and communities; ILO, BAN Toxics, and the U.S DOL are all working together to ensure its production.

So far, the communities are now embracing the idea of responsible methods of gold extraction especially foregoing the use of mercury and child labor in the area.

Where can you buy Compassionate Gold?

As of now, we are still focusing on the advocacy perspective of the branding. BAN Toxics, ILO and the Philippine Fashion Week have yet to launch the first jewelry line of Compassionate Gold in the last week of November this year. The commerce part of the advocacy is yet to be developed. Most likely, the selling of CG pieces will be online. You can look up our website www.compassionategold.com for updates.

What are the future perspectives of Compassionate Gold?

BAN Toxics would like to see Compassionate Gold jewelry become mainstream in a couple of years. We would like to see people choose Compassionate Gold (CG) products because they are aware that buying CG stamped jewelry can help bring about change in ASGM communities. The goal is to make people aware that CG products are innovative, unique, made by loving hands, and most of all sustainable. We also envision that Compassionate Gold will be an accepted program by every government in the countries where ASGM are widespread, benchmarking on the BAN Toxics Compassionate Gold project in the Philippines.

Through CG, we hope for a formalized artisanal and small-scale gold mining sector in the Philippines where miners, their families, and their communities live healthy, productive, empowered, and economically-sufficient lives within a sustainable environment.

We likewise envision for Compassionate Gold to continue to promote responsible, toxics- and child labor-free gold extraction in all the ASGM communities in the country.

ET PRAKTIKOPHOLD I BOLIVIA

ET PRAKTIKOPHOLD I BOLIVIA

Af Theis Bregnballe, Studerende - MA (Hons) Sociology and Social Anthropology

Fra 10. marts til 10. august havde jeg den unikke mulighed for et ophold som frivillig ved NGO'en PRODECO i Bolivia. Bolivia ligger i det vestlige Sydamerika ved Andesbjergene. Det er Sydamerikas fattigste land, og det grænser op til Chile, Peru, Argentina, Paraguay og Brasilien. PRODECO er en mangeårig samarbejdspartner for Diálogos og arbejder primært med interkulturel og traditionel medicin. Interkulturel medicin er et tværdisciplinært felt, der dels arbejder med medicinsk viden inden for både "akademisk" medicin og plante-medicin og dels arbejder med de sociale og kulturelle faktorer i at sikre optimal behandling. Det vil sige, at udover at sikre at folk har den nødvendige viden, handler det også om at organisere især de traditionelle læger og organisere samarbejdet mellem de 2 felter. Dette skal gøres både på et vidensplan og et socialt/kulturelt plan. Det er med andre ord et felt, der kræver både antropologisk, sociologisk, medicinsk og organiseringsviden, og som yderligere kræver erfaring med de konkrete områders kultur og medicinske forhold. Jeg var så heldig at få lov til at bo ved Zulema Torres Cervantes, chefen for PRODECO, og hendes familie. Dermed fik jeg udover at arbejde sammen med bolivianere også glæden af at bo samme med bolivianere og at få min helt egen bolivianske familie. Det var en stor fornøjelse, og det var også en god måde at komme endnu tættere på den bolivianske kultur, samtidig med at man lærte flere mennesker at kende. Den første måned gik med en rutine, hvor jeg havde spanskundervisning fra morgen til middag og arbejdede på kontoret fra eftermiddag til aften. Allerede her kunne jeg føle mig meget velkommen som jeg

lærte PRODECO's medarbejdere at kende, og så småt begyndte at stifte bekendtskab med hvordan de arbejder. Indtrykket har været at de arbejder flittigt, effektivt og målrettet. Efter spanskundervisningen var spansk-niveauet tilstrækkeligt til at kommunikere fint med medarbejdere fra PRODECO mm., og rutinen ændrede sig herefter til arbejde med PRODECO hele dagen. Da begyndte jeg også at tage med på rejser til landet, hvilket medførte et møde med mange spændende mennesker og mange interessante oplevelser. Jeg lagde meget mærke til den ufattelige diversitet der var bare i "El Departamento de Chuquisaca", hvor jeg var - Denne diversitet var både en klima-, en kultur- og en økonomisk diversitet. Afhængig af stedet kunne der være varmt eller koldt. Man snakkede mest spansk eller mest Quechua eller Guarani. Den økonomiske forskel sås mest tydeligt i forskel mellem land og by. Som en bolivianer sagde til mig: På landet lever de mere eller mindre, som de har gjort i hundrede år. Der er også store forskelle internt i byerne som Sucre, hvor jeg boede, men her begynder det at ligne det vi kender fra Danmark mere. Som jeg oplevede det, er kontrasten mellem land og by ekstrem stor, og ulighed og fattigdom virker i det hele taget til at være et stort problem. På rejserne til landet var min primære opgave at tage billeder af arbejdet, menneskerne og andet. Derfor har jeg ufatteligt mange billeder af diverse aktiviteter med hjem, som jeg også har givet til PRODECO. I den forbindelse fik jeg også øjnene op for den ufatteligt smukke natur. Bjergene var ofte objekt for mine billeder, og i El Chaco (Hvor der snakkes Guarani) var den smukke plantevækst et eksempel på den førnævnte klimatiske diversitet. I forbindelse med en bilulykke, hvor vi røg 10-15 meter ned af en skrænt, gik mit kamera desværre i stykker. Både jeg og Waldid,

som kørte bilen, slap for andet end småskrammer, hvilket var et utroligt held. På rejserne til landet var manglen på uddannelse nogle steder tydelig i hvordan man arbejdede, idet ting der virkede som en selvfølge som mig skulle forklares til folk. Min tur har givet mig et helt andet perspektiv på fattigdom og kulturforskelle, den har forbedret mit spansk til et relativt højt niveau, givet mig erfaring med NGO-arbejde og gjort mig rimelig god til at tage billeder. Måske mest vigtigst har min indsats forhåbentligt hjulpet i projekterne. Jeg har desuden fået gejst til at fortsætte denne type arbejde i fremtiden. Man skal heller ikke glemme det fantastiske netværk, jeg har fået i PRODECO samt de mange mennesker, jeg har mødt rundt omkring i Chuquisaca. Da jeg var i Lima Bamba, en "comunidad" i Municipio de Alcala i forbindelse med et projekt i samarbejde med en Quebecansk partner, var der velkomstceremoni for at velkomme de quebecanske frivillige. Her blev jeg omtalt som en adopteret del af Lima Bambas fællesskab, jeg har fået i PRODECO samt de mange mennesker, jeg har mødt rundt omkring i Chuquisaca. Da jeg var i Lima Bamba, en "comunidad" i Municipio de Alcala i forbindelse med et projekt i samarbejde med en Quebecansk partner, var der velkomstceremoni for at velkomme de quebecanske frivillige. Her blev jeg omtalt som en adopteret del af Lima Bambas fællesskab. I den forbindelse var jeg efter lidt venlig insisteren gået med til at deltage i en traditionel dans. Helt uden forberedelse forsøgte jeg så at følge med de andre i opvisningen. Alle havde pænt tøj på, og især kvinderne var pænt klædt på med deres kjoler. Jeg lånte spontant en poncho og en hat til lejligheden, og gjorde mit bedste for at følge med, imens jeg grinte af mig selv. Alle insisterede efterfølgende på, at jeg klarede det godt, men jeg troede dem ikke. Jeg vil gerne takke både Diálogos og PRODECO for denne enestående chance, som har været ekstremt givende og en oplevelse for livet.

Theis med sin navnebror - Et fugleskræmsel i Lima Bamba (Municipio de Alcala)

Skolebørn ved et skolebesøg nær Machareti

Møde med traditionelle læger i Padilla

Landsbymøde i Lima Bamba (Municipio de Alcalá)

En siddende condor på toppen af en bakke ved Lima Bamba (Municipio de Alcalá)

KOLOFON — BESTYRELSE — KONTOR — NYT MEDLEM

KOLOFON

Udgiver: Diálogos
CVR-nr.: 18372444
Redaktion: Annie Oehlerich
Ansvarlig over for presseloven: Louise Hindenburg
Korrekturlæsning: Tove Knudsen
grafisk tilrettelæggelse: Jens Peter Bregnballe
Sat med: Carl Mark
Forsidefoto: Theis Bregnballe
Trykt hos: Grafisk Produktion Odense ApS
Postadresse:
Diálogos,
Carit Etlars vej 6,
1814 Frederiksberg C, Danmark
Tlf.: 0045 20 92 75 02
E-mail: annieoeh.dialogos@gmail.com
URL: <http://www.dialogos.dk/>
Gennemsnitligt oplag: 2 ordinære numre årligt
Årgang: 19. årgang nr.1
Trykt ISSN: 1602-2254
Elektronisk ISSN: 2445-7264

BESTYRELSE

Louise Hindenburg — Formand
Alain Carretero — Næstformand
Rasmus Høster Rasmussen
Erik Jørs
Katja Thøgersen
Camilla H. Sindahl — Suppleant
Marie Brasholt — Suppleant
Inger Ahnfeldt-Mølerup — Kasserer

KONTOR

Diálogos
CVR-nr.: 18372444
Carit Etlars vej 6,
1814 Frederiksberg C, Danmark
URL: <http://www.dialogos.dk/>
E-mail: sekretariat@dialogos.dk
Tlf.: 0045 20 92 75 02

NYT MEDLEM

Send sekretæren en anmodning om en PDF formular, du gemmer på din PC, du udfylder og sender retur til sekretæren. Eller gå til hjemmesiden <https://dialogos.dk/> under menupunktet "Vær med". Du bidrager som medlem med 150 kroner om året til Diálogos. Ungdomsmedlemmer under 26 år betaler 75 kroner. Husstande giver 200 kroner. Skriv kontaktpersonens navn og navnene på de øvrige medlemmer af husstanden i formularen. Hvert navn tæller som et medlemskab. Mange tak!

Diálogos

Afsender

Att. Annie Oehlerich
Diálogos
Carit Etlars vej 6,
1814 Frederiksberg, Danmark